

Remissvar

Datum
2024-11-13
Ert datum
2024-08-22

Diarienummer
TOS 2024/91:2
Ert diarienummer
Ju 2024/01476

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till ju.L5@regeringskansliet.se

Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

Allmänt

Östersunds tingsrätt har tagit del av utredningens förslag och övervägt dessa främst med utgångspunkt i de intressen som domstolen har att beakta. Utifrån de direktiv som utredningen har haft att förhålla sig till har tingsrätten i och för sig ingen erinran emot de förslag som lämnas i delbetänkandet. Tingsrätten vill dock särskilt framhålla följande.

Styrande direktiv och flera samtidiga förändringar på straffrättens område

Tingsrätten instämmer i det som framförs av experterna Axel Holmgren och Magdalena Wikstrand Danelius angående utredningens snävt avfattade direktiv. Det framstår som att direktiven har varit styrande på ett sätt som gjort att effekterna av de föreslagna lagändringarna inte har kunnat analyseras i den utsträckning som kan krävas.

Vidare pågår stora förändringar på straffrättens område, vars samlade effekter är svåra att överblicka. Det hade sannolikt varit lättare att förutse effekterna av de förslag som lämnas i delbetänkandet, om de hade presenterats tillsammans med andra förslag som har lämnats i närtid, och som kan väntas av pågående utredningar, i ett gemensamt betänkande på straffrättens område.

En förändrad ungdomsreduktion

Tingsrätten instämmer i att lagöverträdare i åldersgruppen 15–17 år ofta förekommer i mål rörande mindre allvarlig brottslighet varför deras mognad och ansvarsförmåga även fortsättningsvis bör beaktas

vid straffmätningen, genom en åldersreduktion. Tingsrätten ansluter sig också till bedömningen att det i lagtexten inte bör införas en schematisk regel för hur den tilltalades ungdom ska beaktas vid straffmätningen.

Mot bakgrund av att utredningen har haft att föreslå repressionshöjningar, framstår förslagen i delbetänkandet om förändrad ungdomsreduktion för lagöverträdare i åldersgruppen 15–17 år, som väl avvägda. Som framhålls i delbetänkandet kan den schematiska modellen som där presenteras sannolikt också bli proportionerlig i de flesta fall, samtidigt som domstolarna ges en möjlighet att vid straffmätningen i enskilda fall beakta lagöverträdarens ungdom i skälig omfattning på annat sätt. Med beaktande av de förslag som har lämnats och kan väntas av andra utredningar (Straffreformsutredningen och Utredningen om påföljder, återfall och verkställighet) är det emellertid svårt att överblicka de tänkbara följderna av den här utredningens förslag. Mot den bakgrunden ser tingsrätten en risk för att repressionshöjningarna riskerar att bli *mycket* kraftiga för lagöverträdare i åldersgruppen 15–17 år, i förhållande till vad som gäller idag. Frågan är då om de föreslagna repressionshöjningarna blir proportionerliga för denna grupp av lagöverträdare, med beaktande av deras bristande mognad och ansvarsförmåga, samt om effekterna av förslagen blir överensstämmande med regeringens direktiv eller alltför kraftiga.

Översyn av reglerna om ungdomsövervakning

Att utredningens förslag skulle innebära att påföljden ungdomsövervakning kommer att användas i betydligt fler fall än idag, står klart.

Utredningen föreslår även att en ny påföljd, utvidgad ungdomsövervakning, ska införas. Påföljden ska kunna tillämpas på brottslighet med straffmätningens värden som överstiger ett års fängelse men inte tre år. Enligt tingsrättens mening framstår påföljden som ett rimligt och många gånger mer ändamålsenligt straff än nuvarande slutna ungdomsvård eller fängelse. Tingsrätten tillstyrker därför detta förslag.

Den längsta verkställighetstiden för utvidgad ungdomsövervakning
Med beaktande av de förslag som har lämnats och kan väntas av andra utredningar på straffrättens område, går det att tänka sig framtida situationer då en ung lagöverträdare döms för brottslighet, vars straffmättningsvärde uppgår till mer än tre års fängelse men då en fängelsepåföljd ändå inte är påkallad. Det går även att tänka sig situationer då unga lagöverträdare begår allvarlig brottslighet men, i motsats till vad som anförs i delbetänkandet, kan ha förmåga och förutsättningar i övrigt att ta ansvar på det sätt som påföljden kräver. Den föreslagna påföljden är avsedd att vara mycket ingripande och liknar till stor del nuvarande verkställigheter av fängelsestraff enligt lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll. Vidare kommer den dömda riskera att påföljden undanröjs och ersätts med fängelse, för det fall denne missköter sig. Därtill påpekas i delbetänkandet att förslagen inte ska innebära någon förändring i fråga om synnerliga skäl för fängelse ändå kan anses föreligga i vissa fall.

Mot bakgrund av ovanstående bör det enligt tingsrättens mening övervägas om inte den längsta tiden för utvidgad ungdomsövervakning skulle kunna bestämmas till mer än tre år.

I detta yttrande har lagmannen Anders Erlman och tf. chefsrådmannen Kent Ehrenhök deltagit. Föredragande har varit tingsfiskalen Martin Sahlin.

Anders Erlman

Kent Ehrenhök